

Introduktion

Politikere har altid været optagede af at gøre en god figur med henblik på at vinde gehør for deres synspunkter. Det er ikke nyt, og det er ikke kontroversielt. Men med det ændrede mediebillede og pressens ændrede selvforståelse tilbydes dagens politikere imidlertid andre vilkår for deres selvfremsstilling.

Dette nummer af *Mediekultur* har derfor *Politikeres medierede selvfremsstilling* som tema. Temanummet giver et bud på vilkårene for dagens politikere, hvis de ønsker at sætte dagsordenen. Fokus er på betydningen af deres kontrollerede selvfremsstilling og de vilkår, de tilbydes af medierne for at kunne lykkes med denne.

I sin indledende artikel om “Partiskiftene og politik som oplevelse” diskuterer Johannes Andersen partiskiftenes rolle i demokratiet. Deres engagement i politik er ikke mindst knyttet til selve valgkampen, og de afgør ofte, hvor de skal stemme, i valgkampens sidste dage. Udfordringen for de politiske partier er at kommunikere på en måde, så de oplevelsesbaserede elementer står centralt nok til at påvirke de vælgere, der endnu ikke har besluttet sig, uden at de loyale partistøtter skubbes væk.

Således bliver politikernes medierede selvfremsstilling mere og mere central for deres mulighed for at agere i det politiske landskab.

Hermed er banen kridtet op for resten af dette temanummer. De næste tre artikler anlægger et mikroanalytisk perspektiv på politikernes medierede selvfremsstilling.

Mie Femø Nielsens artikel, “Foghs forslag: Sammenhæng mellem tale, identitet og strategi”, diskuterer identitetsarbejde ud fra konversationsanalytiske begreber med henblik på at give et kritisk bud på, hvordan man kan analysere og diskutere et fænomen som ‘personlig profil’. Der tages afsæt i en tv-duel fra folketingsvalget 2001 mellem Anders Fogh Rasmussen og Poul Nyrup Rasmussen, og det vises, hvordan Fogh formår at fremstå som ‘konstruktiv opponenter’, hvilket korresponderede med Venstres valgslogan, “Tid til forandring”.

I artiklen “Ordstyrerbias i valgkampsdebatten”

sætter Anne Zafrir fokus på, hvordan ordstyrere på public service tv-stationer udøver bias i valgkampsdebatter. Objektet for analysen er to debatter på TV 2 og DR1 imellem statsministerkandidaterne under folketingsvalget i 2001, og det vises, hvordan ordstyrerne giver kandidaterne forskellige talevilkår for/med henblik på at favorisere en kandidat på bekostning af den anden. Det påvises, hvordan der foregår bias på to niveauer: dels i den løbende udvikling igennem deltagerens tale, hvor ordstyrerne for eksempel indgår alliancer med den ene kandidat imod den anden, dels igennem debatterens opbygning og design inden deres afvikling, der tilgodeser den ene kandidat frem for den anden.

Jacob Grønholt gør i artiklen “Ændrede talevilkår – bedre interviews” op med det, han betragter som forfaldsmyten om politikernes ringere talevilkår. Han undersøger, hvordan politikernes talevilkår har ændret sig i medieinterviews i Danmark fra 1979 og 1981 op til 1998 og 2001. I dag spiller journalisterne en mere aktiv og central rolle i interviewet end tidligere, hvilket betyder, at politikere i højere grad er tvunget til at formulere deres tale som svar på spørgsmål, samt at de for at erobre taleturen er nødt til at yde et større interaktionelt arbejde. Forholdet mellem journalist og politiker er således blevet mere ligeværdigt. Ud fra en umiddelbar betragtning er politikernes talevilkår således blevet forværret fra 1979/1981 til 1998/2001, men undersøgelsen viser også, hvordan politikernes svar er blevet bedre, idet de nu bedre reflekterer de konkrete spørgsmål, og politikere har sværere ved at aflevere forberedte budskaber.

Resten af dette temanummer forlader mikroperspektivet og beskæftiger sig mere overordnet med vilkårene for politikernes medierede selvfremsstilling.

I artiklen “‘Det var, hvad vi ikke valgte at bringe’ – Om fravalg af ideer til potentielle nyhedshistorier” undersøger Gitte Gravengaard den praktiske arbejdsproces, der ligger bag journalisters fravalg af bestemte nyhedshistorier. Når ideer udvælges og laves til nyhedshistorier, er der andre, der vælges

fra, som også kunne være blevet til nyheder. Dette fravalg beskrives i detaljen, ligesom historie-ideernes 'dødsyklus' analyseres, særligt med henblik på hvordan ideer til potentielle nyhedshistorier fravælges og siden af forskellige grunde alligevel kan "genopstå" og blive til nyheder.

Endelig diskuterer Christian Kock i artiklen "Kan man opstille adfærdsregler for offentlig debat?", om der er brug for en skærpet bevidsthed i offentligheden og i medierne om, hvilke slags adfærd i offentlige debatter der er rimelige, og hvilke der ikke er. Diskussionen forudsætter, at offentlige

debatter har en afgørende funktion i et demokrati. Men modsat Habermas mener Kock ikke, at det logiske eller nødvendige endemål for rationel samtale behøver være konsensus. Det er et grundvilkår, at mennesker kan forblive uenige om politiske spørgsmål, uanset hvor rationelt de har diskuteret dem. Trods dette kan man godt forsøge at formulere et mål for offentlig debat og på basis heraf kriterier for debatadfærd.

Sidst i nummeret bringes en række boganmeldelser.

*Mie Femo Nielsen, Hanne Jørndrup
og Birger Langkjær*